

27.02.18
La Nr.

07-6/26
Din

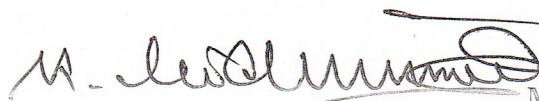
Dlui Alexandru PÎNZARI,
Şef al Inspectoratului General al Poliţiei al MAI

Dlui Corneliu GROZA
Şef al Direcţiei de Poliţie a mun. Chişinău

Prin prezenta, Vă expediez copia Raportului elaborat de membrii Consiliului pentru prevenirea torturii privind vizita preventivă efectuată în Izolatorul de detenţie provizorie a Direcţiei de Poliţie a mun. Chişinău la 11 noiembrie 2017.

Anexa: copia Raportului Consiliului pentru prevenirea torturii din 11 noiembrie 2017 pe 13 file.

Cu respect,

Mihail COTOROBAI
Avocat al Poporului (Ombudsman),
Preşedinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT
privind vizita preventivă
efectuată la Izolatorul de detenție provizorie
a Direcției de Poliție a mun. Chișinău,
în data de 11 noiembrie 2017

Raportul a fost elaborat de către
Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

- *Ceslav Panico,*
- *Svetlana Doltu,*
- *Radu Nicoară,*
- *Oxana Gumennaia,*
- *Mihail Gorincioi.*

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform p. 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*,

Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. PRELIMINARII/ INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La data de 11 noiembrie 2017, între orele 9:15 – 12:50, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare Consiliul) de comun cu reprezentantul Oficiului Avocatului Poporului au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de detenție provizorie a Direcției de Poliție a mun. Chișinău.

Vizita a fost realizată de echipa de monitorizare în următoarea componență:

1. Ceslav Panico – membrul Consiliului,
2. Svetlana Doltu – membrul Consiliului,
3. Iurie Dubenco – secția prevenire a torturii, Oficiul Avocatul Poporului.

Scopul vizitei: Monitorizarea situației în Izolatorul Direcției de Poliție a mun. Chișinău privind respectarea drepturilor persoanelor deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Izolatorul de detenție provizorie (în continuare izolatorul) al Direcției de Poliție a mun. Chișinău, se află în cadrul clădirii instituției, la etajul 1. Izolatorul este asigurat cu 22 celule dintre care 21 sunt funcționale (câte 2, 4, 6 locuri), 1 celulă este în proces de renovare.

La începutul vizitei membrii echipei de monitorizare au avut discuții cu șeful izolatorului, colaboratorii din cadrul izolatorului, persoanele reținute. Discuțiile au fost axate pe scopul și obiectivele vizitei efectuate de către echipa de monitorizare, precum și s-au solicitat informații generale despre instituție și problemele majore cu care se confruntă instituția în raport cu persoanele reținute.

Accesul în instituție a fost asigurat fără impedimente.

Problemele/impedimentele cu care se întâlnesc reprezentanții IDP:

- Insuficiența resurselor umane aprobate, conform statelor, versus volumul exagerat de activități impuse;
- Lipsa personalului medical din cauza motivării financiare insuficiente și volumul sporit de lucru; personalul medical nu dorește să activeze în cadrul izolatorului;
- Colaborarea insuficientă cu instituțiile penitenciare. În special, din motivul că conducerea penitenciarelor nu plasează/preiau persoanele de la izolatoarele de detenție provizorie în zilele de odihnă și după ora 17.00;
- Dreptul de a primi colete de la rudele persoanelor reținute în izolator poate fi acordat doar cu acordul scris al judecătorului. Totodată, există înțelegerea administrației instituției în necesitatea oferirii acestui drept și acordarea permisiunii sub propria răspundere, fiind evidentă o necesitate de ajustare a cadrului normativ în acest sens.

În cadrul vizitei, echipa de monitorizare a constatat că în izolator erau deținute 6 persoane de sex masculin și o persoană de gen feminin. Persoanele reținute au fost intervievate în condiții de confidențialitate.

Cu referire la registrele de evidență, acestea, în majoritatea cazurilor erau completate corect și clar, cu excepția unor erori tehnice. Totodată, a fost constatată prezența unor registre cu destinație neclară – cum ar fi, de exemplu, Registrul de lipsă a pretențiilor și reclamațiilor față de administrația IDP, în care obligator se semnează toți deținuții la ieșire din izolator.

De asemenea, echipa de monitorizare a avut acces neîngrădit la oficiile și încăperile solicitate. Au fost vizitate, în special: celule (toate celulele în care se dețineau persoane), curtea de plimbări, baia și camera destinată interogărilor/întâlnirilor cu avocații, cabinetul medical, cabinetul șefului izolatorului.

În cadrul discuției cu șeful IDP, Consiliul a atras atenția la prezența în birou a unui ciocan de lemn de dimensiuni impunătoare (circa 50 cm în lungime). Din spusele șefului, acest *instrument* este folosit pentru îndepărtarea/deschiderea ferestrelor. Totodată, Consiliul își exprimă îngrijorarea privind prezența unor astfel de obiecte în cadrul izolatorului, care pot fi evident utilizate ca instrumente de intimidare/tortură a reținuților și insistent recomandă excluderea lor din uz.

Instruirea personalului/colaboratorilor. În cadrul vizitei a fost constatat faptul că persoanele noi venite în serviciu în cadrul izolatorului nu beneficiază de instruire inițială privind specificul/standardele de activitate necesare atribuțiilor funcționale într-un IDP. Astfel, pe parcursul activității colaboratorii sunt doar ghidați de șeful izolatorului sau se autoinstruiesc. Consiliul dorește să atragă atenția Ministerului Afacerilor Interne, asupra faptului că un personal bine instruit (instruiri inițiale și continuu) prezintă o premisă esențială în lucru cu persoanele deținute/arestate în vederea prevenirii actelor de tortură.

III. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În cadrul vizitei plângeri din partea persoanelor reținute referitor la *abuzuri săvârșite de angajații izolatorului nu au parvenit.*

La momentul vizitei, în izolator s-a discutat cu 7 persoane adulte (6 gen masculin, 1 gen feminin), a căror perioadă de detenție în izolator nu depășea 72 de ore din momentul reținerii.

- 2 persoane (inclusiv de gen feminin) sunt deținute câte o persoană în celulă,
- 2 persoane într-o celulă de 2 persoane în celulă,
- 3 persoane într-o celulă de 4 persoane în celulă.

Analiza registrelor disponibile a dus la concluzia Consiliului asupra faptului că detenția în izolator a persoanelor *arestate nu depășește termenul de 72 de ore.* Dificultățile ce țin de identificarea persoanei și elaborarea buletinului de identitate provizoriu al reținutului/arestatului în vederea escortării acestuia la penitenciar, sunt depășite rapid prin implicarea activă a conducerii izolatorului în colaborare cu reprezentanții oficiilor municipale ale I.P. „Agenția Servicii Publice”. Fapt apreciat de Consiliu. Această practică pozitivă necesită extindere și în alte instituții.

Totodată, s-a constatat un caz de deținere mai mult de 16 luni a unei persoane transferate din cadrul Departamentului Instituțiilor Penitenciare a Ministerului Justiției, condamnate pe un

termen de 23 ani de închisoare, care se află sub protecția de stat conform Legii nr. 105-XVI din 16.05.2008.

Pe parcursul vizitei nu a fost identificat vre-un mecanism intern prevăzut pentru percheziționarea persoanelor reținute de gen feminin. Iar conform relatărilor reprezentanților izolatorului percheziția persoanelor de gen feminin este petrecută uneori de către colaboratorii de gen masculin. Ori nu sunt efectuate de loc, fapt confirmat și de către persoana de gen feminin aflată în izolator la momentul vizitei.

Una din problemele identificate, și subliniate de către conducerea izolatorului, este conlucrarea defectuoasă cu conducerea Penitenciarului nr.13 - Chișinău. La etapa de preluare/escortare a reținuților/deținuților la penitenciar, reprezentanții escortei/izolatorului întâlnesc impedimente în formă de refuz de preluare a persoanelor din diverse motive (de exemplu, prezența pediculozei la condamnat, ori cazul mediatizat Braguța – necesitatea consultației medicului specialist). De asemenea, în zilele de odihnă și după ora 17.00 Penitenciarul nr.13 nu preia deținuți/arestați care revin în izolator din instanța de judecată între orele 16.00-17.00 (de exemplu în ziua de vineri). Aceste situații direct influențează depășirea termenului de 72 de ore, maximum stabilit pentru deținerea persoanelor în custodia poliției și reprezintă o problemă de comunicare intersectorială (de sistem).

Conform relatărilor deținuților și a reprezentanților administrației, zilnic izolatorul este vizitat de către reprezentanți ai procurorii. Din spusele reținuților verificările procurorilor se rezumă la vizitarea celulelor împreună cu colaboratorii izolatorului și poartă un caracter formal. Discuții confidentiale nu se realizează.

IV. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI ALTOR RELE TRATAMENTE

Informarea privind drepturile reținutului. Persoanele arestate intervievate au declarat că la momentul reținerii/parvenirii în izolator au fost informați despre drepturile lor, inclusiv drepturile și obligațiile în cadrul izolatorului. Fiecărei persoane i-au fost înmânate informații pe suport de hârtie privind drepturile și obligațiile acestora.

Cu toate acestea, nu este clar dacă persoanelor deținute li s-au explicat drepturile și obligațiile acestora, nu doar informarea formală despre existența acestora. Mai mult ca atât, multe din drepturile relatate în fișa de informare nu au proceduri operaționale clare de asigurare promptă, cum ar fi de exemplu dreptul de a beneficia de examinare preventivă a medicului și tratament medical.

Accesul la avocat. Din discuția purtată de echipa de monitorizare cu deținuții din izolator se constată că accesul la avocat a fost asigurat la timp și că pot apela/chema avocatul rapid pe parcursul detenției în izolator. Cu toate acestea, analizând registrele din cadrul izolatorului s-a constatat faptul că nu sunt careva însemnări nominale (în dreptul unei persoane) că a beneficiat de serviciile unui avocat, reprezentanții izolatorului au indicat ca este o eroare de completare a Registrului.

Accesul la medic. Pentru examinarea medicală a deținuților există un cabinet amplasat în sediul izolatorului, dar funcția de asistent medical/felcer este vacantă. Ultima persoană care a ocupat această funcție s-a concediat după 4 săptămâni de activitate.

Persoanele din custodia poliției ar trebui să se bucure de dreptul recunoscut în mod formal privind accesul la doctor. Altfel spus, trebuie întotdeauna apelat fără întârziere la un doctor dacă o persoană solicită un examen medical. Polițiștii nu trebuie să încerce să filtreze astfel de solicitări. Mai mult, dreptul de acces la un doctor ar trebui să includă dreptul de a beneficia, dacă deținutul dorește, de o examinare efectuată de un doctor la alegerea acestuia (în plus față de orice alt examen efectuat de doctorul chemat de poliție). *Fișa informativă despre drepturile și obligațiile persoanei arestate și deținute penal nu conține date privind asigurarea dreptului la acces la medic și examinări profilactice la intrare/ieșire în/din izolator.*

Respectiv, nu se realizează Recomandarea CPT (2011) “*orice persoană plasată în izolator obligator trebuie să fie examinată de către personalul medical, în momentul admiterii acestuia și la momentul eliberării*”, iar documentarea leziunilor corporale sau expunerea de către reținuți ale altor plângeri de ordin confidențial/ medical este imposibilă. Totodată, s-a constatat practica de examinare a reținuților de către ofițerul de urmărire penală cu includerea datelor în procesul verbal de reținere. Consiliul cu regret constată că nu se execută Recomandarea CPT către Ministerul de Interne de a indica personalului medical atașat izolator că, examenul medical trebuie să se desfășoare într-o manieră aprofundată și ca persoanele examinate ar trebuie să beneficieze, în caz de necesitate, de îngrijiri medicale corespunzătoare.

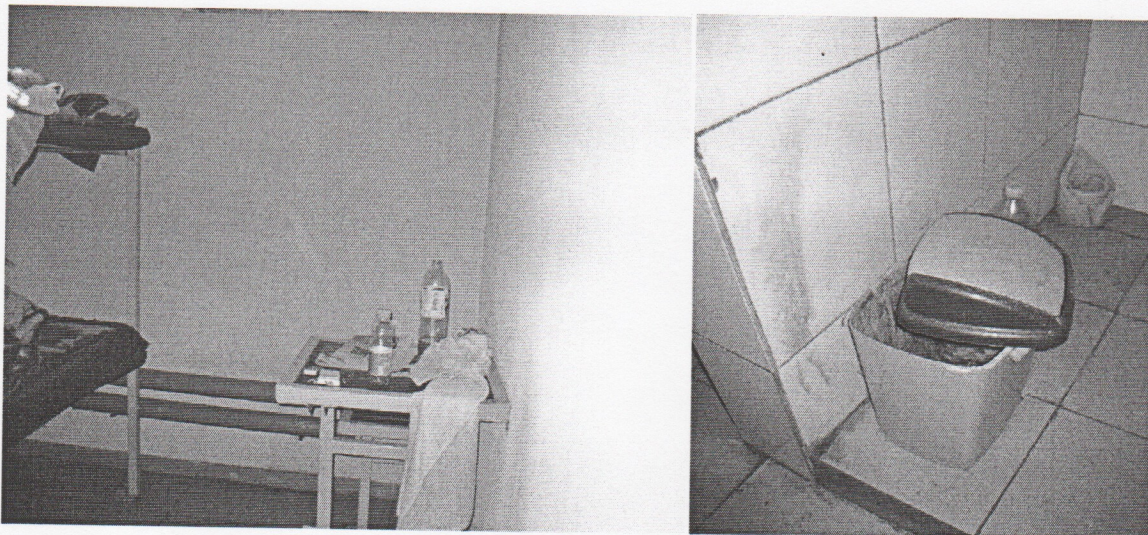
Informarea rudelor/prietenilor. Persoanele reținute au declarat că au avut posibilitatea anunțării rudelor privind locul aflării acestora. Totodată, există diferite modalități de aplicare a acestui drept: permisiunea de a suna rudelor de pe propriul telefon, permisiunea de a discuta cu rudele de pe telefonul administrației și informarea rudelor despre reținere de către anchetator în prezența persoanei reținute. Respectiv, Consiliul consideră că sunt necesare proceduri operaționale standard de aplicare a acestui drept în scopul excluderii tratamentului privilegiat/diferențiat aplicat către diferite persoane.

Acces la petiții. Din declarațiile reprezentanților IDP persoanele reținute pot oricând adresa/depune plângeri la Șeful IDP sau prin intermediul secretariatului - către procuror/familie persoane apropiate. Cu toate acestea, Consiliul nu a putut constata/identifica în cadrul izolatorului o procedură/mecanism clar, care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate Procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor. Mai mult ca atât, *Fișa informativă despre drepturile și obligațiile persoanei arestate și deținute penal conține clar informație de interzicere deținuților “de a încălca modul stabilit de expediere a petițiilor și reclamațiilor”.*

V. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

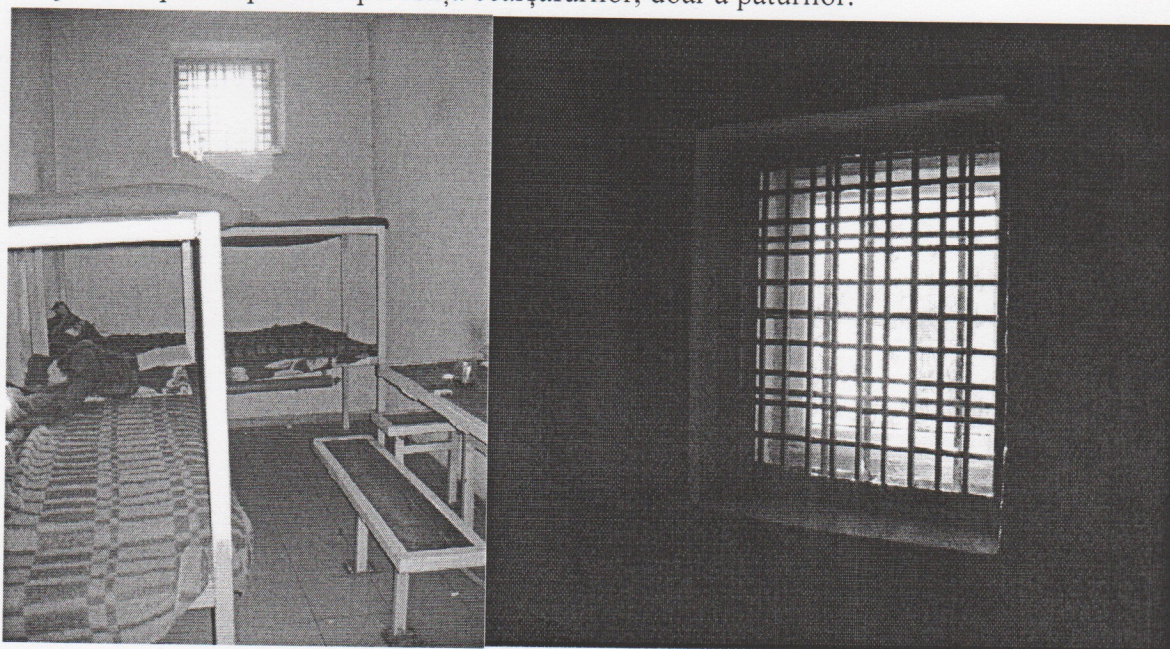
În cadrul vizitei Consiliul a vizitat toate celulele în care sunt deținute/pot fi deținute persoanele. Celulele sunt într-o stare, per general, bună. La momentul vizitei temperatura aerului în celule era conform normelor/standardelor acceptabile pentru trai/deținere. Totodată, starea sanitară igienică a majorității celulelor este nesatisfăcătoare, inclusiv nu se efectuează curățenia generală în celulele libere fiind prezente deșeuri menajere și gunoi, miros.

La fel, în cadrul izolatorului s-a constatat cel puțin o celulă care nu corespunde standardului de 4 m² pentru o persoană.

Condiții în celule funcționale:

- Celulele dispun de veceu și lavoar delimitat până la jumătate de un perete,
- Ferestrele celulelor sunt de dimensiuni acceptabile, acoperite cu gratii metalice, permițând pătrunderea luminii naturale (cu excepția a 1 celule), deschiderea lor fiind posibilă din afara celulelor. Persoanele reținute au declarat că nu întimpină careva impedimente din partea colaboratorilor în vederea deschiderii/închiderii geamurilor, reținuții desinestătător nu le pot deschide.
- Celulele dispun de lumină artificială, însă nu în toate celulele intensitatea luminii este una suficientă pentru citire,
- Lenjeria de pat nu prevede prezența cearșafurilor, doar a păturilor.

Baia. Izolatorul este asigurat cu o încăpere amenajată cu o baie, de tip duș. Pereții și podeaua sunt acoperite cu teracotă. Este acces centralizat la apă caldă. Condiții sanitare sunt bune.

Totodată, persoanele reținute nu sunt asigurate cu ștergere pentru baie. În contextul necesității acordului judecătorului pentru primirea coletului de la rude și lipsa asigurării cu seturi igienice minimale la plasarea în detenție, deținuții se șterg cu propriile haine în loc de ștergar și apoi le îmbracă (fapt observat de Consiliu în ziua vizitei și confirmat în interviu individual). Asigurarea cu obiecte de igienă personală (hârtie igienică, pasta și periuța de dinți, săpun) se realizează conform normativelor prevăzute pentru deținuți¹, aplicate și persoanelor reținute. Reieșind din durata maximală de deținere de 72 ore, este evident că asigurarea lunară nu acoperă nici pe departe necesitățile elementare de obiecte de toaletă și menaj pentru menținerea în timpul plasării în IDP a igienei personale corespunzătoare unei ființe umane.

Alimentația reținuților. În privința alimentației persoanelor plasate în izolator, administrația izolatorului a afirmat existența unui contract de prestări servicii cu o companie ce furnizează servicii de alimentare a persoanelor de 3 ori pe zi. Persoana responsabilă, face comandă către agentul economic cu privire la numărul de porții. Din relatările persoanelor reținute reiese că aceștia nu primesc aceasta hrană de 3 ori pe zi, unele persoane deținute au relatat că doar de 2 ori pe zi, iar dimineața beneficiază doar de un ceai și pâine, fără nimic.

O situație îngrijorătoare pentru Consiliu este deținerea persoanelor reținute în zilele de judecată/participarea la unele activități procesuale fără asigurarea acestora cu apă, hrană. Sunt cazuri când persoanele între orele 9.00 și 18.00 nu au beneficiat de apă și hrană, iar la ora reînțarcerii în izolator nu a beneficiat de asemenea de cină, pe motivul neîncadrării în orarul cinei.

Consiliul dorește să atragă atenția reprezentanților IDP la prevederile Art. 20 din Ansamblul de Reguli Minime, care stabilește că: *Orice deținut trebuie să primească de la administrație, la orele obișnuite, o hrană de bună calitate, bine preparată și servită, având o valoare nutritivă suficientă pentru menținerea sănătății și a forțelor sale.*

Curtea de plimbare. În cadrul izolatorului este accesibilă doar o curte de plimbări pentru toate persoanele deținute. Existența doar unei singure curți de plimbări influențează asupra accesibilității și durata plimbărilor, având în vedere numărul mare de persoane deținute în izolator. Curtea de plimbări nu este dotată cu acoperiș în caz de plimbări pe timp de ploaie sau zăpadă. Din spusele angajaților, reținuții au dreptul pentru o oră de plimbare în fiecare zi. Conform relatărilor persoanelor deținute aceșteaaceștia beneficiază de o oră de plimbări la aer liber. Cu toate acestea, Consiliul nu a putut identifica un registru de indicare a datei, perioadei și numele persoanei care a beneficiat de plimbări.

O situație neclară identificată de Consiliu este accesul persoanelor la colete. În discuțiile cu persoanele reținute și cu reprezentanții izolatorului, Consiliului i s-a creat impresia tratamentului diferențiat a persoanelor privind accesul la colete. Unor persoane le este permisă recepționarea coletelor, fără acceptul procurorului sau ofițerului de urmărire penală, alte persoane nu beneficiază de acest drept, fără acordul funcționarilor sus-menționați.

Consiliul dorește să primească mai multă informații privind procedurile interne și practica privind accesul persoanelor reținute la colete, mai ales în absența asigurării obligatorii a nou-veniților cu obiecte de igienă personală și menaj.

¹ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=316484>

Altele. O altă practică identificată de membrii Consiliului, este aplicarea diferențiată a primirii țigaretelor de către condamnați. Astfel, conform spuselor administrației, țigaretetele se admit spre recepționare doar fără cutie din motivul că deținuții confecționează din ele obiecte interzise (cărți de jucat). Totodată, în cadrul vizitării celulelor, s-au identificat persoane care aveau țigări în cutie și altele – fără cutie. Respectiv, Consiliul consideră că există abuzuri din partea administrației și instituirea unor practici diferențiate. La fel, Consiliul ar dori să i se furnizeze informație privind condițiile de admitere în colete a produselor de tutungerie dezasamblate în vederea concretizării practicii instituționale ori sistemice.

VI. ASISTENȚA MEDICALĂ

Pe parcursul anului 2017 (până la data de 07 noiembrie 2017) au fost înregistrate 515 chemări ale serviciului 903 la solicitarea persoanelor reținute. Toate inscripțiile, inclusiv prescripțiile medicale sunt înscrise de către echipa ambulanței 903 într-un Registru comun care se păstrează la ofițerul de serviciu. Fișele de examinare ale persoanelor reținute, completate de asistentul medical pînă la concediere (iunie 2017) se păstrează în loc vizibil, în condiții neconfidențiale pe masa de lucru în cabinetul medical, unde are acces personal nemedical. Astfel, datele cu caracter medical nu sunt păstrate în condiții confidențiale, ne fiind respectată recomandarea CPT (2011) *“de a lua măsuri, astfel încât, persoanele care nu au atribuții medicale sau de îngrijire să dispună de acces doar la informațiile medicale, strict necesare pentru îndeplinirea sarcinilor sale, în lumina acestei observații”*.

Fișe medicale individuale (dosar medical) nu se perfectează, iar urmărirea istoricului bolii și/sau a asistenței medicale acordate în izolator este imposibilă. Sistem de monitorizare și evaluare a problemelor de sănătate, date statistice în instituție nu există.

Din discuțiile cu persoanele reținute, au fost constatate cazuri de dureri dentare de mai multe zile, care au fost enunțate administrației dar au fost ignorate. Motivul invocat a fost absența personalului medical și deținutului i s-a recomandat să suporte durerea pînă la eliberare sau transfer în penitenciar.

Registru de nou-veniți în izolator completat de către asistenta medicală conține informație generală (numărul de ordine și numele, prenumele reținutului, anul nașterii, data plasării în **izolator**), altă informație relevantă despre starea sănătății, precum și rubrica leziuni corporale constatate, maladiile depistate sau alt tratament urmat – nu sunt disponibile. La examinarea tuturor reținuților/deținuților din anul 2017, nu a fost depistată nici o leziune corporală. Date privitor la examinările medicale la ieșirea reținutului din **izolator** nu sunt disponibile, menționat ca un aspect important și în recomandările CPT din 2011.

Pentru fiecare nou-venit, asistenta medicală completează o singură *Fișă de examinare medicală* (o pagină standard) care nu permite înscrieri suplimentare sau monitorizarea în timp a aspectelor medicale pe întreaga perioadă de aflare în **izolator**. La examinarea fișelor s-au stabilit formulări de diagnosticări incomplete și descrieri formale. Aceste constatări impun necesitatea instruirilor suplimentare a personalului medical privitor la prevederile Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.

Alte registre, destinate înregistrării cazurilor de traumatisme/ automutilări și de declarare a grevei foamei nu sunt disponibile (lipsește).

Din discuții s-a stabilit că –în instituție lipsesc proceduri interne de organizare a asigurării continuității tratamentului reținuților/deținuților (cu diferite patologii), mai frecvent fiind în responsabilitatea rudelor asigurarea cu medicamentele necesare (de exemplu, pentru reținuții cu diabet zaharat sau tratament anti-retroviral). În discuții cu personalul s-a constatat că aceștia nu cunosc despre regulile sigure de percheziții, noțiunea de set individual de percheziție și procedurile necesare de urmat în caz de lezare accidentală. Cu atât mai mult, că acest lucru este prevăzut și în Instrucțiunea metodică cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015, despre care personalul nu este informat.

Garanții organizatorice și verificări privind asistența medicală

Registrul vizitelor organelor ierarhic-superioare nu conține înscrisuri privind verificări realizate pe domeniul medical.

Din spusele administrației, serviciul medical Ministerului Afacerilor Interne (serviciul sănătate publică) a realizat o vizită în izolator în anul 2016-2017 și a remis un act de inspectare, dar care nu a fost prezentat. Cu regret, Raportul anterior prezentat (din 2014) se axează preponderent pe aspectele sanitaro-igienice și logistice, fără a lua în considerație calitatea acordării asistenței medicale și garantarea dreptului la sănătate a deținuților. Calitatea tratamentului prescris, precum și respectarea protocoalelor clinice de diagnostic și tratament aplicat deținuților în izolator nu este supusă unor verificări sistematice nici de către serviciul medical Ministerului Afacerilor Interne, nici de alte instituții abilitate. Respectiv, Consiliul consideră încălcarea gravă a drepturilor reținuților la asistență medicală de calitate și lipsa garanțiilor organizatorice din partea Ministerului Afacerilor Interne, care pot fi interpretate ca tratament inuman și degradant.

În pofida incidentului grav, care s-a soldat cu decesul ulterior al reținutului (cazul Brăguța), Ministerul de Interne nu a asigurat la momentul vizitei măsuri/mecanisme de examinare medicală obligatorie a reținuților în vederea prevenirii astfel de situații (de exemplu delegarea din cadrul altor subdiviziuni ale serviciului medical MAI ori contractarea serviciilor din cadrul IMSP). Dubla loialitate a personalului medical din subordinea șefului IDP și responsabilitățile limitate ale serviciului medical al MAI în vederea asigurării sănătății deținuților și garanțiilor constituționale, impune necesitatea reorganizării serviciului de sănătate cu transferul responsabilității pentru domeniul sănătății către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

CONSTATĂRI:

1. Echipa de monitorizare a avut acces neîngrădit la oficiile și încăperile solicitate a fi vizitate, precum și accesul la persoanele deținute în izolator;
2. În cadrul vizitei plângeri din partea persoanelor reținute referitor la abuzuri săvârșite de angajații izolatorului nu au parvenit;
3. Nu sunt actualizate panourile informative din cadrul IDP cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor reținute/deținute;
4. Fișa de informare despre drepturile și obligațiunile reținutului nu conține informație privind dreptul la acces la medic, dar nici date de contact ale instituțiilor unde se pot adresa în caz de încălcare a drepturilor sau pretinse acte de tortură;
5. Colaboratorii noi-veniți în serviciu în cadrul izolatorului nu sunt instruiți, conform specificului/standardelor necesare activității în izolator în prisma prevenirii torturii. Astfel, pe parcursul activității colaboratorii sunt doar ghidați de șeful izolatorului sau se autoinstruiesc;
6. Detenția în izolator a persoanelor arestate în momentul vizitei nu depășește termenul de 72 de ore, dar există o astfel de situații (persoana deținută 16 luni);
7. În cadrul izolatorului lipsește un mecanism intern prevăzut pentru percheziționarea persoanelor de gen feminin. Iar conform relatărilor reprezentanților izolatorului percheziția persoanelor de gen feminin este petrecută uneori de către colaboratorii de gen masculin;
8. Conlucrarea/colaborarea insuficientă cu conducerea Penitenciarului nr.13 - Chișinău. La etapa de preluare/escortare a reținuților/deținuților la penitenciar reprezentanții escortei/izolatorului întâlnesc impedimente în formă de refuz de preluare a persoanelor în zilele de odihnă sau după ora 17.00;
9. Persoanele arestate, la momentul, reținerii/parvenirii în izolator au fost informate despre drepturile lor, inclusiv drepturile și obligațiile în cadrul izolatorului. Fiecărei persoane i-au fost înmânate informații scrise privind drepturile și obligațiile acestora. Cu toate acestea, nu este clar dacă persoanelor deținute li s-au explicat drepturile și obligațiile acestora, nu doar informarea despre existența acestora. Nu au fost identificate proceduri interne scrise de realizare a tuturor drepturilor expuse în fișa de informare ca garanție a implementării lor conforme;
10. Accesul la avocat este asigurat;
11. În cadrul izolatorului funcția de asistent medical/felcer este vacantă. Ultima persoană care a ocupat această funcție s-a concediat după 4 săptămâni de activitate. Din relatările conducerii izolatorului examinarea reținuților/deținuților se realizează de către colaboratorii izolatorului.
12. Consiliul nu a putut constata/identifica în cadrul izolatorului o procedură/mechanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate Procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor;
13. Celulele sunt într-o stare, per general, bună, dar nu se respectă dereticarea și măsurile sanitare-igienice corespunzătoare;
14. Există plângeri cu privire la alimentarea deținuților. Din relatările persoanelor reținute reiese că aceștia nu primesc aceasta hrană de 3 ori pe zi, unele persoane deținute au relatat că doar

- de 2 ori pe zi, iar dimineața beneficiază doar de un ceai și pâine, fără nimic. Meniul aprobat nu corespunde normativelor de asigurare a alimentației deținuților².
15. Nu este asigurată alimentația a persoanelor (reținute) în zilele de judecată/participarea la unele activități procesuale fără asigurarea acestora cu apa, hrană. Sunt cazuri când persoanele între orele 9.00 și 18.00 nu au beneficiat de apă și hrană, iar la ora reîntoarcerea în izolator nu a beneficiat de de hrană, pe motivul neîncadrării în orarul cinei;
 16. Consiliului i s-a creat impresia a tratamentului diferențiat a persoanelor privind accesul la colete. Unelor persoane le este permisă recepționarea coletelor, fără acceptul procurorului sau ofițerului de urmărire penală, alte persoane nu beneficiază de acest drept, fără acordul funcționarilor sus-menționați;
 17. Starea sanitar-igienică nesatisfăcătoare în toate încăperile izolatorului în pofida realizării unii reparații recente;
 18. Spațiile de detenție prost aerisite. Lipsa sistemului de aerisire artificială, iar aerisirea naturală este împiedicată de ferestrele mici și acoperite din celule (doar angajații instituției pot deschide ferestrele);
 19. Sistemul de ventilare funcționează neregulat, fapt ce în combinație cu lipsa personalului medical, imposibilitatea aerisii frecvente a celulelor și lipsa măsurilor administrative de control al infecției crează un mediu nesigur și de risc sporit de îmbolnăvire cu tuberculoză a personalului și reținuților;
 20. Celulele pentru nefumători nu sunt amenajate; Deținuții au invocat prezența mirosului în celulă chiar după curățenie și evacuarea gunoierului din cauza îmbibării în pereți și urne;
 21. În instituție nu există un Plan de control al infecției tuberculoase și lipsesc politici de selectare a persoanelor cu semne sugestive la tuberculoză (Tuse);
 22. Persoanele reținute nu au fost asigurate cu lenjerie de pat și sunt nevoite să doarmă pe saltele murdare, inclusiv fără plapume, lipsește vesela;
 23. Deținuții nu sunt asigurați cu seturi igienice (pentru bărbierit, pasta/periuțe de dinți; ștergere);
 24. Lipsa condițiilor de examinare medicală confidențială a reținuților la intrare și la ieșire din izolator, precum și de păstrare a datelor cu caracter personal de ordin medical.
 25. Nu este asigurată examinarea medicală a reținuților la fiecare intrare/ieșire în/din izolator;
 26. După concedierea personalului medical în cabinet au rămas medicamente care necesită a fi luate la evidență și utilizate conform prevederilor legale;
 27. Garanțiile organizatorice și sistemele interne de control a accesului deținuților la medic nu se realizează, iar continuitatea tratamentului și calitatea asistenței medicale deținuților nu este asigurată;
 28. Problema dublei loialități a personalului medical din cadrul izolatorului rămâne a fi o problemă nesoluționată, soldată cu deficitul de personal medical și lipsa unor soluții sistematice de redresare a problemei.

² HG Nr. 609 din 29.05.2006 privind normele minime de alimentare zilnică și obiecte de toaletă și menaj ale deținuților, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=316484>

RECOMANDĂRI:

1. Actualizarea panourile informative din cadrul /izolatorului privind instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor reținute/deținute, inclusiv informații privind mandatul Consiliului pentru Prevenirea Torturii;
2. Asigurarea ca registrele de evidență să fie în corespundere cu cerințele procedurale și să fie gestionate cu acuratețe toate înscrierile;
3. Asigurarea cu instruire inițială a noilor colaboratorii veniți/angajați în cadrul izolatorului, precum și asigurarea instruirilor continuu a tuturor colaboratorilor din cadrul izolatorului;
4. Identificarea unui mecanism intern prevăzut pentru percheziționarea persoanelor de gen feminin;
5. Asigurarea și explicarea persoanelor reținute/deținute privind drepturile și obligațiilor acestora în cadrul izolatorului, inclusiv a dreptului la acces la medic;
6. Revizuirea Fișelor de examinare medicală primară și instituirea sistemului de cartelă medicală pentru fiecare reținut;
7. Asigurarea examinării medicale obligatorii, în condiții de confidențialitate pentru fiecare reținut la intrare/ieșire în/din izolator (prin externalizarea serviciului, delegarea din alte subdiviziuni a Ministerului Afacerilor Interne, prin angajare);
8. Elaborarea și aprobarea procedurilor operaționale standard privind asigurarea accesului deținuților la medic, avocat și realizarea drepturilor expuse în Fișa de informare;
9. Identificarea unor proceduri/mecanisme clare în cadrul izolatorului privind plângerile confidențiale adresate de către deținuți Procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în Izolator sau din momentul reținerii persoanelor;
10. Elaborarea și aprobarea Registrelor standardizate pentru activitatea IDP, inclusiv persoanele responsabile de completare conform fișei postului;
11. Asigurarea condițiilor materiale minime de detenție în IDP;
12. Asigurarea persoanelor reținute din izolator cu hrană de calitate cu respectarea condițiilor sanitare și în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 609 din 29.05.2006 privind normele minime de alimentare zilnică și obiectele de toaletă și menaj ale deținuților;
13. Asigurarea examinării medicale în condiții de confidențialitate și păstrarea documentației medicale în condiții sigure;
14. Informarea personalului privitor la prevederile Ordinului IGP nr.54 din 27 martie 2015 (inclusiv conducerea IDP) și implementarea în practică;
15. Asigurarea că datele medicale sunt inaccesibile personalului non-medical;
16. Identificarea soluțiilor privind posibilitatea amenajării unui acoperiș de protecție și a unor scaune sau bănci pe timp de ploaie/ninsori a persoanelor deținute în izolator, în siguranță. Identificarea unor soluții de asigurare a izolatorului cu mai multe curți de plimbări, în vederea accesul deținuților la plimbări în aer liber până la 2 ore pe zi;
17. Aplicarea uniformă a prevederilor legale privind accesul persoanelor reținute la colete, precum și la modalitatea de primire a produselor de tutungerie.
18. Aprobarea normativelor de asigurare a reținuților cu produse alimentare și obiecte igienice astfel ca să fie asigurat minimul necesar pentru perioada de 72 ore.

Data aprobării

7 decembrie 2017

Raportul este semnat de membrii Consiliului:

Ceslav Panico

Svetlana Doltu

Oxana Gumennaia

Mihail Gorincioi

